

1930

Sanayi

Kongresi
Raporlar
Zabıtlar

Neşreden:

Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti

UMUM MERKEZİ

Ankara

TBMM
Kütüphanesi

7008238

CÜMHURİYET MATBAASI

1930 SANAYİ KONGRESİ

██████████ Raporlar - Kararlar - Zabıtlar

NEŞREDEN:

Millî İktisat ve Tasarruf
Cemiyeti

U MUM

M ERKEZİ

ANKARA

1930 Sanayi Kongresi Umum Heyeti toplanişı

== Bu eseri Sanayi kongresine iřtirak eden murahhasların müşterek faaliyetine borçluyuz. ==

MİLLİ İKTİSAT ve TASARRUF CEMİYETİ

Gayemiz:

TÜRKİYE SANAYİİ

TÜRKİYE DEVLETİ

———— GİBİ ————

YENİ

ve

İLERİ

OLMALIDIR

1930 SANAYİ KONGRESİ

■ NASIL HAZIRLANDI:

Sanayi Kongresi Talimatnamesi

22 Nisan

1930

■

«*Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti*» nin nizamnamesinde musarrah gayelerden biri de:

Yerli mallarımızın miktarını çoğaltmağa, cinslerini metanet, zarafet, nefaset ve sair evsafı itibarile yabancı mümasil mallar derecesine getirmeğe ve fiatlarını ucuzlatmağa çalışmak» tır.

Bu gayelerin tahakkukunu temin edebilmek için takibi lâzım gelen endoğru yol «*iş adamları*» ile temasa geçmektir. Fakat Türkiye'deki bütün iş adamları ile birer birer temas etmek ne kabil, ne de faydalıdır. Hiç şüphesiz ki en kestirme ve en makul yol, muhtelif sanayi guruplarının mümes-sillerini bir araya tophiyarak *müştereken* ihtiyaçları tesbit etmek ve bu gayelerin tahakkuku için lâzım gelen esasları bir arada hazırlamaktır.

İşte «*Sanayi kongresi*» fikri böyle bir zarurettten doğmuştur.

* * *

Millî sanayîmiz — narin bir limonluk nebatı gibi — sade halkın ve devletin *himaye ve fedakârlığına* dayanarak yaşayabilen «*sun'i*» bir varlık olmak tehlikesine düşmemeli; kuvvetini, aynı zamanda modern sanayiciliğin «*hesap*» ve «*bilgi*» menbalarından alan «*sağlam*» ve «*canlı*» bir uzviyet olmalıdır.

İşte Sanayi kongresinin vazifesi sanayîmizin «*asri*» ve «*millî*» icabata uygun bir tarzda inkişafını temin edecek yolları aramaktır.

Asrımızın parolası: Her sahada *dağınık* ve *münferit* faaliyet yerine *toplu* ve *müşterek* faaliyetli ikame etmektir: *Sanayi kongresi* Türkiye sanayi âleminde toplu ve müşterek faaliyetin *anası* olacaktır.

Türkiye sanayicileri — bugünkü şeralt altında — *ilk defa* olarak böyle bir kongreye davet olunuyorlar. Bu, onlar için bir *mihenktaş*ı olacaktır: Seviyelerinin *derecesini* orada gösterecekler, davalarının *isabet* ve *makuliyetini* orada isbat edeceklerdir.

İşte *Cemiyetimiz*, Türkiye saanyicilerini — bu teşebbüse *lâayk* olduğu ehemmiyeti vereceklerinden *emin* bulunarak — böyle bir kongreye davete *cesaret* ediyor.

1 — Sanayi kongresi 22 nisan 1930 da Ankara'da saat 11 de açılacaktır.

2 — Kongrenin esas ruznamesi:

I — *Ham madde*

II — *Sermaye ve kredi*

III — *Vergiler ve rüsum*

IV — *Teşviki sanayi kanunu ve tatbikatı*

V — *Standart mes'eleleri*

VI — *Rasyonalizasyon mes'eleleri*

VII — *Ticaret ve Sanayi Odalarında sanayicilerin temsili*

VIII — *Sınai tedrisat*

IX — *Nakliyat tarifeleri*

3 — *Ticaret ve Sanayi Odaları* sanayi erbabının bu ruzname etrafında hazırlanmalarını temin maksadile, mıntakalarındaki muhtelif sanayi gruplarının *mümessillerini* ve bu işlerle alâkadar *iktisatçıları* ve *fen adamlarını* bir içtimaa çağırarak he sanayi gurubu için ayrı ayrı encümenler seçmeğe ve uznamenin her maddesi için ayrı, ayrı *raporlar* hazırlamağa davet edecektir.

4 — Raporların *esaslı* ve *ilmî* bir tetkik mehsulü olması kongrenin muvaffakiyeti için şarttır. *Adedi* malûmata, muhtelif senelerle ve bize mümasil memleketlerle *mukayeseli* müşahedelere çok ehemmiyet verilmesi icap eder.

5 — Hazırlanan raporlar her sanayi gurubuna ait encümenlerde *etraftıca* münakaşa ve müzakere edildikten sonra son ve kat'i şeklini almış olacaktır. Raporlar *teksir* edilerek Kongreden evvel Cemiyetimizin merkezine gönderilecektir.

6 — Her mıntakanın muhtelif sanayi grupları erbabı kendi aralarında - sanayi in ehemmiyetine göre - *bir* veya *iki* kongre murahhası intihap edeceklerdir. *Her sanayi grubunun*, hiç olmazsa *bir* murahhasla temsili çok arzu edilir. Bu mümkün olmadığı takdirde bir mıntakanın mümessilleri *kendi* sanayi şubelerinden maada, o mıntakadaki *sair* şubelerin de raporlarını hamil olmalıdır.

7 — İntihap olunan murahhasların *isim* ve *adresleri* 1 nisan 1930 tarihine kadar Cemiyetimizin Ankara Umumî merkezine bildirilmelidir. Merkez tarafından doldurulup gönderilecek olan murahhas vesikalarına ilsak edilmek üzere *ikişer* fotoğraf ta yollanmalıdır.

Ruznamenin izahı

I. — HAM MADDE.

A — Her sanayi grubu, kendi ihtiyaçları için lâzım gelen maddeleri ayrı ayrı tasrih ederek muhtelif senelerde nerelerden (dahilden ve hariçten) tedarik ettiklerini *miktar* ve *kıymet* itibarile göstermelidirler.

B — Bu ham maddelerin *diğer* memleketlerdeki *mümasil* sanayi şubelerinde istimal olunan neveleri - bilhassa *evsaf* itibarile - izah olunmalıdır.

Ve bunun neticesi olarak:

C — Memleket *dahilinde* tedarik olunabilen ham maddelerin mamulâtın nefasetini ve rekabet kabiliyetini yükseltmek noktai nazarından ne gibi *islahata* muhtaç oldukları *müdelil* bir tarzda gösterilmelidirler.

D — Memleket dahilinde tedarik olunan; veya olunması mümkün bulunan ham maddelerin *alım* ve *satım* şartları hakkında mevcut olan *ticari* teamüllerin izahı.

E — Bunların, yani ticari teamüllerin *sanayi* noktai nazarından *islahı* hakkında teklifler.

II. SERMAYE VE KREDİ.

A — Her muntakadaki muhtelif sanayi şubelerindeki *tesisat* sermayesi miktarile *mütedavil* sermaye miktarı hakkında senelere göre sahih ma - lûmat.

B — Her muntakadaki muhtelif sanayi şubelerinin ihtiyaç nisbetinde *inkışafını* temin için icabeden *yeni* tesisat sermayesi ve mütedavil sermaye ihtiyacı miktarı *müdelil* bir surette gösterilmelidir.

C — Her muntakanın *sınai kredi* teamülleri ve şeraiti (faiz, vade, karşılık v.s.) hakkında esaslı izahat, mümasil memleketlerdekilere *muka - yese*.

D — Her muntakadaki sanayi şubelerinin *ticaret* âlemine karşı yap - makta oldukları kredi teamülleri ve bunun mümasil *Avrupa* sanayi şubelerinin milli ve beynelmîlîl ticaret âlemine karşı olan şekilleri ve bundan *sürüm rekabetinde* aleyhimize çıkan neticeler.

E — Sermaye ve kredi ihtiyacını *temin* edebilmek için teklifler (Meselâ: Sanayi tesisat bankası teşkili,* mütekabil kredi bankaları teşkili gibi) Mevcut bankaların sanayi kredisi siyasetinin tetkiki.

F — *Ecnebi* sermayesinin milli sanayi sahasında teşriki mesaisi hakkında düşünceler.

III. VERGİLER VE RÜSUM.

A — Her mıntakadaki muhtelif sanayi şubelerinin - teşviki sanayi kanunundan istifade eden ve etmiyenlerin - muhtelif senelerde verdikleri vergi ve rüsumun *müfredat ve müstenidat* ile senelik *ciroya* nisbeti.

B — Mevcut vergi ve rüsumun muhtelif sanayi şubeleri üzerindeki - müsbet veya menfi - *tesirleri*.

C — Gümrük tarifelerinin muhtelif sanayi şubelerinin inkişafı üzerine sureti tesirini gösterir adetlere ve mukayeselere müstenit *müdellel* etütler.

D — *İhracat* eşyasından alınan vergiler.

E — *Ecnebi* memleketlerden celbedilen *ham* veya *yarı mamul* maddelerin tabi oldukları ithalât gümrük resimlerinin mütalâası.

F — Sınai vaziyetleri itibarile *mümasil* memleketlerde vergi ve rüsum şeraiti hakkında mukayeseli etütler.

IV — TEŞVİKİ SANAYİ KANUNU VE TATBİKATI.

A — Muaddel Teşviki Sanayi kanununun muhtelif sanayi şubelerimizin inkişafı üzerindeki *tesirleri*.

B — Teşviki Sanayi kanununun *idari* tatbikatı hakkında *müdellel* ve *mevsuk* izahlar.

C — *Mümasil* memleketlerde teşviki sanayi *usulleri* hakkında mukayeseli etütler.

D — *Bizim* Teşviki Sanayi kanunumuzun *tahlili*.

E — *Küçük sanayi* ve teşviki sanayi kanunumuz.

V — STANDART MESELELERİ.

A — Muhtelif sanayi şubelerinin kullandıkları *yerli* ham maddeler üzerinde mevcut olan ve olmayan standartlar.

B — Ham maddelerimizin *standartlaştırılması* sahasında muhtelif sanayi gruplarının, Hükümetin ve müstahsillerin rolleri.

C — Muhtelif sanayi şubeleri *mamulâtının* bugünkü ihtiyaç ve şartlara göre standartlaştırılması ve kontrol teşkilâtı hakkında teklifler.

D — Ham ve mamul maddeleri standartlaştırılmış olan memleketlerde kıymetin *artması* ve sanayinin *inkısafl*ı uzrındaki tesirlerini gösteren etüt

VI — RASYONALİZASYON MESELELERİ.

A — Muhtelif sanayi şubelerinde, bugünkü istihsal tarzlarına göre, *ış kuvveti* - insan veya makine kuvveti - ve *malzeme* israfatını icabettiren sebepler var mıdır? Varsa nelerdir? Ve neden ileri gelmektedir? Ve bunların önüne geçmek yanı ısı ve malzemeden *azamı* istifade temin edebilmek için *ferdı* veya *muşterek* ne gibi tedbirler alınabilir?

B — Muhtelif sanayi şubelerinde istihsal ameliyelerinden arta kalan *dokuntu* ve *bakaya* malzeme ile *talı* mustahsalâtta istifade olunuyor mu? Olunmuyorsa bunları kıymetlendirerek *azamı* istifadeyi temin edebilmek için ne yapmalıdır? Bu suretle *heder* olan kıymetler, her sanayi şubesi için, *senede* neye balığ olmaktadır?

C — *Mevsim* sanayinin tesisatından *olu* mevsimde istifade imkânları?

D — Her mıntakadaki muhtelif sanayi şubelerine ait muesseseler *a.a-mı* istihsal kabiliyetlerle işliyorlar mı? İşlemiyorlarsa, sebebi?

E — Her mıntakadaki sanayi şubelerine ait muesseselerde muhtelif senelerde gundelik, haftalık, aylık ve senelik *ış muddetleri*, *paydos* muddetleri ve *ucretler*.

F — Muhtelif sanayi şubelerinde içşi *randımanını* yükseltmek için ne gibi tecrubeler yapılmıştır? Ve ne *neticeler* elde edilmiştir?

G — Muhtelif sanayi şubelerinde istihsalı *artırmak*, *ucuzlaştırmak*, *normalize* etmek için *ferdı* ve *muşterek* teşebbüsler ve tecrubeler var mıdır? Varsa nelerdir? Alman *neticeler*? Yoksa neden yok? Ve bundan böyle ne gibi tedbirler alınmalıdır?

VII — TİCARET VE SANAYİ ODALARINDA SANAYİCİLERİN TEMSİLİ.

A — Muhtelif mıntakalardaki Ticaret ve Sanayi Odalarında sanayicilerin *bugünkü* temsil vaziyetleri, ticaret mümessillerine nazaran nisbetleri

B — Bu vaziyetin sanayi *menafı* üzerindeki tesirleri?

C — *Mustakil* Sanayi Odaları teskilı hakkında mudellel teklifler

D — *Mustakil* Sanayi Odaları teskil edilmediği takdirde muhtelif mıntakalarda sanayicilerin Ticaret ve Sanayi Odalarındaki *temsil* nisbetleri ne olmalıdır?

VIII. — SINAİ TEDRİSAT.

A — Her mıntakadaki muhtelif sanayi şubelerininin *mutehassıs* içşi ve fen adamı ihtiyacı?

B — Bu ihtiyacın *ne suretle* temin edildiği?

C — *Ecnebi* mütchassısları mes'elesi.

D — Bugünkü sınaı ihtiyaçlarımıza nazaran sınaı *tedrisat* sistemi-
miz nasıl olmalıdır?

E — Memleketimizdeki meslek mekteplerinden çıkan gençlerle yap-
tığınız *tecrübelerden* memnun musunuz?

IX — NAKLİYAT TARİFELERİ.

A — Bugünkü tarifelerin sanayi üzerindeki tesirleri hakkında *mü -*
dellel etüt.

B — Sanayinin inkişafını temin için nakliyat tarifelerinde yapılması
lâzım gelen *tadilat* prensipleri?

Bu ruznamenin ihtiva ettiği muhtelif maddeler ve bu maddelerin
yukarıda arzolunan müfredatı hakkında mümkün olduğu kadar esaslı
malûmat verilmesi ehemmiyetle rica olunur.

Bu noktalardan başka sanayimizi alâkadar eden diğer mes'elelere ait
raporlar da Kongreye verilebilir.